
KULTURA BEZ BARIER

Arsenał „Powstanie”

Jest to czwarta z plansz 6-częściowego cyklu pt. „Powstanie” (zw. też „Noc listopadowa”). Cykl dokumentuje początek zbrojnego zrywu listopadowego roku 1830, znanego jako powstanie listopadowe. Pozostałe to: „Plac Zygmunta”, „Belweder”, „Most Sobieskiego”, „Więzienie na Lesznie”, „Ul. Długa i Miodowa”.

Prezentowana odbitka wykonana została według rysunku naocznego świadka wydarzeń – Jana Feliksa Piwarskiego. Ukazuje lud Warszawy oraz spiskowców szturmujących Arsenał, aby zaopatrzyć się w broń, a tym samym osłabić siły obronne wojsk rosyjskich. „Już o godzinie 8-ej wyłamywano bramy Arsenалу i kilkadziesiąt tysięcy rozmaitej broni rozdano mieszkańcom” – pisał „Kurier Warszawski” 1 grudnia tego roku.

Z kolei 15 stycznia 1831 roku ta sama gazeta donosiła, że: „Zapowiedziana nieco dawniej 1sza rycina Nocy Warszawskiej 29 Listopada, wykonana na miedzi w wodocieniach a wyobrażająca wzięcie Arsenалу, ukończoną i odcisniętą została. Sprzedaje się w handlu Dal Trozzo przy ulicy Senat; egzemplarz po zł. 3. Druga rycina tejże Nocy i następujące po sobie wychodzić będą”.

Piwarski oraz Fryderyk Krzysztof Dietrich, rytownik, współautor cyklu, szybko zareagowali na bieżące wydarzenia, udostępniając szerokiej publiczności ich obrazowe świadectwa. Niezwykle ciekawym wątkiem w historii cyklu jest fakt, że po upadku powstania dostał się on na listę wydawnictw zakazanych.

W obawie przed represjami większość odbitek została zniszczona. Wilanowskie egzemplarze są najprawdopodobniej późniejszymi odbitkami, które wykonane zostały na podstawie zachowanych płyt miedzianych.